

SAĞLIK ALANINDA İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİNE İLİŞKİN GÖRSEL HARİTALAMA TEKNİĞİYLE BİBLİYOMETRİK ANALİZ

BIBLIOMETRIC ANALYSIS WITH VISUAL MAPPING TECHNIQUE ON HUMAN RESOURCES MANAGEMENT IN HEALTH

Dr. Öğr. Üyesi Nazmiye EKİNCİ

Kafkas Üniversitesi, ekinci.nazmiye@gmail.com, orcid.org/0000-0002-7007-4123

Makale Gönderim-Kabul Tarihi (23.07.2025-12.08.2025)

Öz

Sağlık hizmetleri, birçok girdiye sahip olup farklı profesyonel mesleklerden birçok çalışanın bir arada çalışmasını gerekli kılan, 7/24 hizmet sunumu gerektiren ve çok disiplinli bir yönetim alanını içerisinde barındıran hizmetlerdir. Dolayısıyla, sağlık hizmetlerinin yönetimi profesyonel yönetim kültürüyle bilimsel yaklaşımların uygulanmasını gerektirmektedir. Bu noktada, sağlık hizmetinin en önemli kaynaklarından “insan kaynaklarına” önemli görevler düşmektedir. Günümüzde, sağlıkta insan kaynakları yönetimi literatüründe hakemli dergilerdeki yayınları inceleyen çalışmalarla ilgili bilgiler, araştırmacılara önemli bilgiler sağlamaktadır. Bu amaçla, bu çalışmada kullanılan yöntem, bibliyometrik ağ analizidir. Yöntemin seçilme nedeni, konuya ilişkin araştırmalarının eğilimleri, en çok atıf alanlar vb. incelenerek alanın mevcut durumunu ortaya koymasıdır. Çalışmada, araştırma sorularına yanıt için 01.06.2025 tarihinde Scopus veritabanında tarama gerçekleştirilmiştir. Tarama sonucu dahil etme kriterlerine uygun olan veriler (5725 toplam yayın, dahil etme kriterleri sonucu 904 makale) VOSviewer programıyla analiz edilmiştir. Sonuçta, konuya ilişkin makalelerin mevcut durumu ortaya konmuştur. Araştırmanın gelecekte konuya ilişkin çalışmalara; sağlık alanında araştırma yapanlara, diğer paydaşlara ve profesyonellere kaynak sağlayacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: insan kaynakları yönetimi, yönetim, sağlık yönetimi, sağlık, bibliyometrik analiz

Abstract

Healthcare services require the collaborative work of professionals from many backgrounds, require 24/7 service delivery, and encompass a multidisciplinary management field. Therefore, the management of healthcare services necessitates the application of scientific approaches with a professional management culture. At this point, "human resources," one of the most important resources of healthcare services, have important responsibilities. Today, information on studies examining publications in peer-reviewed journals in the literature on human resources management in healthcare provides researchers with crucial information. For this purpose, the method used in this study is bibliometric network analysis. The reason for choosing this method is to reveal the current status of the field by examining the trends of research on the subject, the most

113

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/usaysad>

(EKİNCİ, N.)

cited fields, etc. To answer the research questions, a search was conducted in the Scopus database on June 1, 2025. The data that met the inclusion criteria as a result of the search (5725 publications, 904 articles that met the inclusion criteria) were analyzed using the VOSviewer program. As a result, the current status of the articles on the subject has been revealed. The research is intended for future studies on the subject; It can be said that it will provide resources to those doing research in the field of health, other stakeholders and professionals.

Keywords: human resources management, management, health management, health, bibliometric analysis

GİRİŞ

Sağlık hizmetleri multidisipliner bir yönetim alanıdır (Atalay ve Çavmak, 2020: 1). Sağlık hizmeti üretenlerden hastaneler ise kompleks yapıya sahip bir organizasyon türüdür (Suleiman, 2015; Aktaran: Gül ve Kaya, 2023). Sağlık hizmetlerinin yoğun bir şekilde ve de çeşitli niteliklere sahip girdiler gerektirmesi, sağlık alanında bilimsel yaklaşımlarla birlikte modern yönetim bilincinin de benimsenmesini sağlamaktadır. Günümüzdeyse sağlık hizmetlerinin sürdürülebilirliği, çok çeşitli uzmanlık alanlarıyla birlikte profesyonel yönetim kültürünün varlığına bağlıdır (Atalay ve Çavmak, 2020: 1). Dünya çapındaki birçok sağlık sisteminde, insan kaynakları yönetimine (İKY) giderek daha fazla odaklanılmaktadır. Özellikle insan kaynakları, sağlık sisteminin üç temel girdisinden biridir; diğer iki önemli girdi ise fiziksel sermaye ve sarf malzemeleridir (Dünya Sağlık Örgütü, 2000; Aktaran: Kabene vd., 2006). Sağlık hizmetlerinin en önemli bileşeni olarak değerlendirilen insan kaynaklarıysa bütün bu sürecin merkezindedir. Kısaca, sağlık sistemlerinin başarısında en büyük payı olan kaynağın insan kaynağı olduğu söylenebilir (Atalay ve Çavmak, 2020: 1). İnsan kaynakları, sağlık alanıyla (hizmetleriyle) ilgili olduğunda, kamu ve bireysel sağlık girişimlerinden sorumlu farklı türdeki klinik ve klinik olmayan personeli ifade eden bir kavramdır (Dünya Sağlık Örgütü, 2000; Aktaran: Kabene vd., 2006).

Sağlık kurumlarında insan kaynakları yönetimi, sağlık hizmetlerinin verimli ve etkili bir şekilde sunulması, hasta memnuniyetini sağlamak için ve sağlık hizmet kalitesinin geliştirilmesi noktasında oldukça önem taşımaktadır. İnsan kaynakları yönetimi (İKY) bireysel ve kurumsal gelişimi desteklemek için çalışanlar arası işbirliğiyle iletişimi artırıcı bazı programları da uygulamaktadır (Elarabi & Johari, 2014). İKY'nin bu önemi, yalnızca idari süreçlerle sınırlı kalmayıp çalışanların motivasyonu ve kurumsal bağlılığını arttıracak uygulamalara da yansımaktadır. Dolayısıyla İKY, sağlık işletmeleri de dahil işletmelerin en önemli temel fonksiyonlarından biridir (Elarabi & Johari, 2014). Bu bakımdan alanında uzman birçok farklı mesleğe mensup çalışanların bir arada takım çalışması içerisinde performans, etkililik ve kaliteyi de sağlayarak hizmet sunumunu gerektiren sağlık hizmetlerinde ise, insan kaynaklarının yönetimi kritik bir konudur. Konuya ilişkin olarak Cogan, Ng ve Lee (2016) literatürde, etkili insan kaynakları (İK) uygulamalarının kuruluşlara olumlu katkı sağlayabileceğiyle ilgili önemli kanıtlar bulunduğunu ifade etmektedir. Ayrıca Cogan, Ng ve Lee (2016) sağlık alanında İKY'ye ilişkin yapılan çalışmalara daha fazla dikkat edilmesinin, hastanelerin operasyonel verimliliğini ve personelin iş tutumlarını iyileştirmelerine yardımcı olabileceğini ifade etmişlerdir.

Bu çalışma, sağlık alanında insan kaynakları yönetimi konulu çalışmaları incelemek amacıyla bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, çalışma kapsamında Scopus veri tabanında yer alan konuya ilişkin akademik yayınların bibliyometrik analizi gerçekleştirilerek, konuya ilişkin genel bir perspektif sunulması amaçlanmaktadır. Bu araştırmada Scopus veri tabanında çalışmanın yöntem bölümünde belirtilen anahtar kelimeler yardımıyla aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

- Sağlık alanında insan kaynakları yönetimi konusundaki akademik yayınların yıllara göre dağılımı nasıldır?
- Sağlık alanında insan kaynakları yönetimi konusundaki akademik yayınların yayın türlerine göre dağılımı nasıldır?
- Sağlık alanında insan kaynakları yönetimi konulu makalelerde yazarların arasındaki iş birliğini göstermekte olan ortak yazar bağları nasıldır?
- Sağlık alanında insan kaynakları yönetimi konulu makalelerde konusuna ilişkin en fazla atıf alan yazarlar ve yazarların atıf bağları nasıldır?
- Sağlık alanında insan kaynakları yönetimi konulu makalelerde konusuna ilişkin en fazla atıf alan ülkeler ve ülkelerin atıf bağları nasıldır?
- Sağlık alanında insan kaynakları yönetimi konulu makalelerde konusuna ilişkin en fazla atıf alan kurumlar ve kurumların atıf bağları nasıldır?
- Sağlık alanında insan kaynakları yönetimi konulu makalelerde en sık kullanılan anahtar kelimeler nelerdir?

Bu araştırma soruları doğrultusunda yapılan bibliyometrik analizle sağlık alanında insan kaynakları yönetimi konulu akademik çalışmaların gelişim sürecini ortaya koyarak gelecekte yapılacak araştırmalara yol gösterici bir çerçeve sunmayı da amaçlamaktadır.

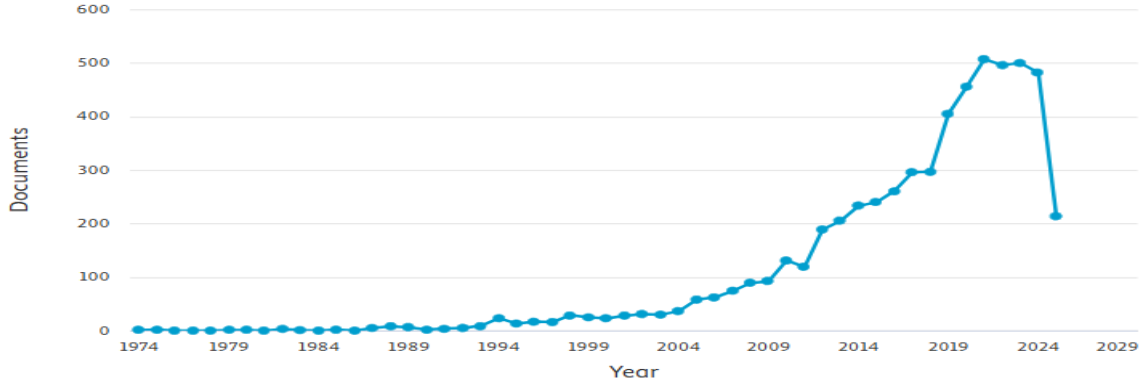
YÖNTEM

Bu çalışma, etik kurul izni gerektirmemektedir. Araştırmanın yönteminde bibliyometrik analize yer verilmiştir. Donthu'ya (2021) göre bibliyometrik analiz, hacimli bilimsel verileri analiz etmek için oldukça popüler olan bir yöntem iken aynı zamanda kesin bir yöntemdir (Donthu vd., 2021). Bibliyometrik analiz için CiteSpace, HistCite ve R Bibliometrix paketi vb. birçok araç mevcuttur. Bunlar arasında Visualization of Similarities Viewer (VOSviewer), ağ verilerine dayalı haritalar oluşturup bunları görselleştirmek için birçok kaynaktan bilgi yükleme ve dışa aktarma konusundaki görselleştirme yetenekleri ve kullanılabilirliği ile bibliyometrik çalışmalarda popüler hale gelmektedir (Aktaran: Konu Kadirhanoğulları ve Köse, 2023).

Araştırma çerçevesinde Scopus veri tabanı kullanılmıştır. Scopus veri tabanının seçilmesinin sebebi, ilgili veri tabanı ile birlikte farklı veri tabanlarında da yer alan aynı çalışmaların tekrar değerlendirilmesini önlemektir. Ayrıca, Alsharif, Salleh ve Baharun (2020), Scopus'un, geniş bir konu yelpazesini kapsayan en büyük özet ve atıf veritabanı olarak kabul edildiğini ifade etmişlerdir. Bu nedenle, Scopus veritabanı belki de Web of Science'ta (WOS) bulunmayan daha fazla konuyu kapsamaktadır (Alsharif, Salleh ve Baharun, 2020). Çalışma için Scopus veri tabanının tercih edilmesi, bu araştırmaların güvenilirliği açısından da önemli bir faktördür. Konuya ilişkin olarak literatürde yer alan çalışmaların geçmişi, bugünü ve de geleceği bütünsel bir bakış açısı ile görselleştirilmiştir. İlgili konuda hazırlanıp, erişime açık olmayan akademik yayınlar ise, çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Bu kapsamda 01.06.2025 tarihinde "human resource management" ve "health" anahtar sözcükleriyle arama gerçekleştirilmiştir.

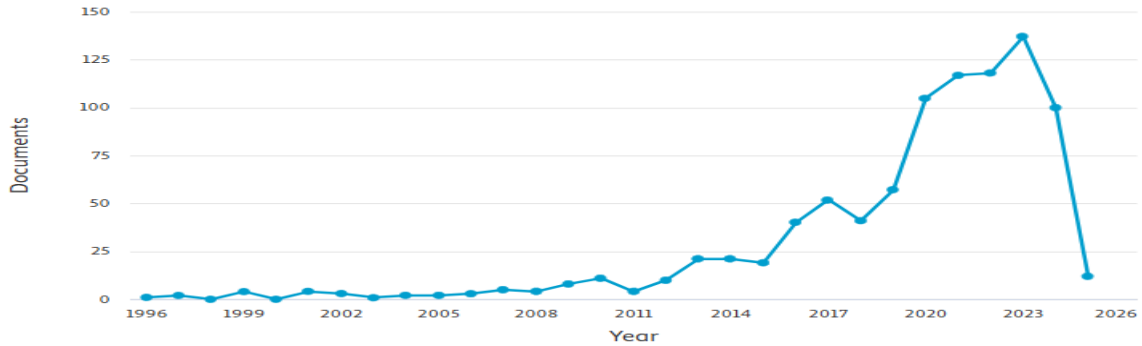
Scopus veri tabanında konuya ilişkin ilgili tarihte "makale, özet ve anahtar kelimeler" kısmı seçilerek yapılmış olan aramada 5725 doküman elde edilmiştir. Araştırma sonucu elde edilen makaleler için konu alanı sınırlaması yapılmıştır. Bu kapsamda yalnızca Sosyal Bilimler (982 adet); İşletme, Yönetim ve Muhasebe (1198 adet); Tıp (1762 adet) ve sağlık uzmanlığı (321 adet) doküman ile konu sınırlandırması yapılmıştır. Böylece (dört alandan birine ya da birkaçına da dahil olduğu işaretlenen çalışmalar sonucu 4262 değil) toplam 3354 doküman elde edilmiştir. Sonra,

belge türü sınırlandırması yapılmış ve “araştırma makalesi” türündeki içerikler seçildiğinde toplam 2272 makaleye (3354 dokümanın %67,7’si makale) ulaşılmıştır. Sonrasında elde edilen makaleler İngilizce diliyle sınırlandırılmıştır (2143 makale). Bu makaleler arasından ise, açık erişimli (all open Access) olanlar seçilerek toplam 904 makale elde edilmiştir. Kısaca, Scopus veri tabanından ilgili anahtar kelimeler kullanılarak elde edilen toplam 904 makale VOSviewer yazılımıyla analiz edilmiş ve bu analizden elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur. Şekil 1. ve Şekil 2.’de konuya ilişkin 5725 yayının ve 904 araştırma makalesinin yıllara göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Şekil 1. Konuya İlişkin Tüm Dokümanların (N=5725) Yıllara Göre Dağılımı

Şekil 1.’de konuya ilişkin en fazla yayının yapıldığı yıllar sırasıyla 2021 (507 adet), 2023 (500 adet), 2024 (482 adet), 2020 (455 adet), 2019 (405 adet), 2018 (297 adet), 2017’dir (296 adet).

Şekil 2. Konuya İlişkin Araştırma Makalelerinin (N=904) Yıllara Göre Dağılımı

Şekil 2.’de konuya ilişkin ilgili veritabanında yer alan en fazla araştırma makalesinin yazıldığı yıllar sırasıyla 2023 (137 adet), 2022 (118 adet), 2021 (117 adet), 2020 (105 adet) ve 2024’tür (100 adet). 2019 yılı (57 adet) ve öncesinde ise neredeyse yayımlanan makale sayısı yarıya düşmüştür (2017: 52 adet, 2018: 41 adet ve 2016: 40 adet).

Şekil 1. ve Şekil 2. incelendiğinde, sağlık alanında insan kaynakları yönetimi konusuna ilişkin Scopus veritabanında yer alan tüm yayınların ve bu yayınlar arasında yer alan araştırma makalelerinin 2018 yılı ve sonrasında artış gösterdiği söylenebilir.

Tablo 1.'de konuya ilişkin 5725 yayının türlerine göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 1. Konuya İlişkin Dokümanların (N=5725) Türlerine Göre Dağılımı

Tür	n	(%)
Araştırma makalesi	3092	54
Konferans bildirisi	1803	31,5
Derleme	363	6,3
Kitap bölümü	262	4,6
Kitap	104	1,8
Konferans derleme bildirisi	27	0,5
Not	19	0,3
Editörden	15	0,3
Kısa anket	11	0,2
Geri çekilen	11	0,2
Diğer (mektup, veri, düzeltme)	18	0,3
Toplam	5725	100

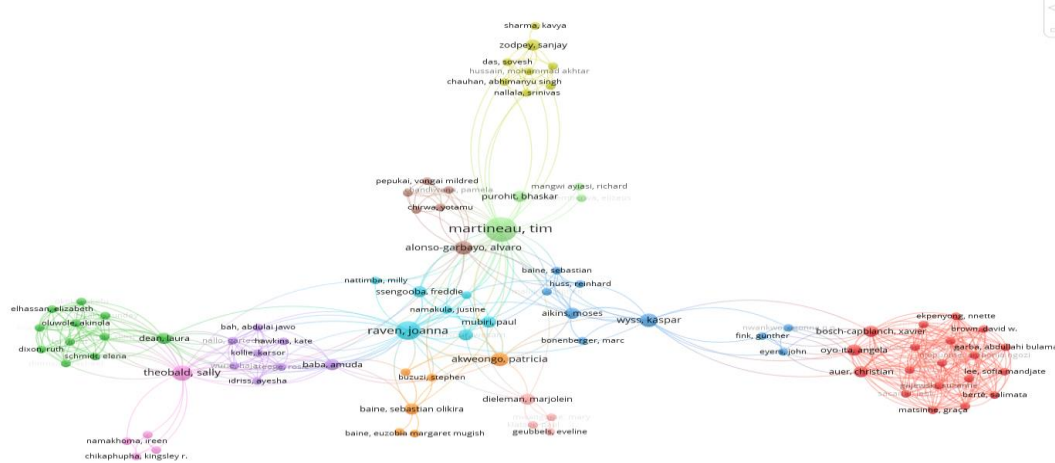
Tablo 1.'de sağlık alanında insan kaynakları yönetimi konusuna ilişkin Scopus veritabanında yer alan toplam 5725 dokümanı sırasıyla %54'ünü araştırma makaleleri, % 31,5'ini konferans bildirisi, %6,3'ünü derleme makale, %4,6'sını kitap bölümü, %1,8'ini kitap ve geri kalanını diğer türde (konferans derleme bildirisi, not, editörden vb.) yayınlar oluşturmaktadır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmadan elde edilen bulgular aşağıdadır:

Ortak Yazar Analizi ve Yazar Atıf Analizi

Yazarların ortak yazarlık analizine göre, en fazla bağlantılı ve iş birliği yapan yazarları tespit etmek üzere en az 1 yayın ve en az 1 atıf kriteri belirlenerek ağ haritası oluşturulmuştur. Aralarında en yüksek bağlantı bulunan isimler arasında yapılan analize göre toplamda (87 kişi ile yapılan analize göre) 11 küme, 469 bağlantı ve toplam bağlantı gücü 493 olarak tespit edilmiştir. En fazla dokümanı (makale) olan yazarlar sırasıyla Martineau, T. (10), Mcauliffe, E. (7) ile Maechal, B. (7) ve Raven, J.'dir (6).

Şekil 3. Yazarlar Arası İş Birliğini Gösteren Ortak Yazar Bağları

Tablo 2.'de ise en fazla atfı olan yazarlarla ilgili bilgilere yer verilmiştir.

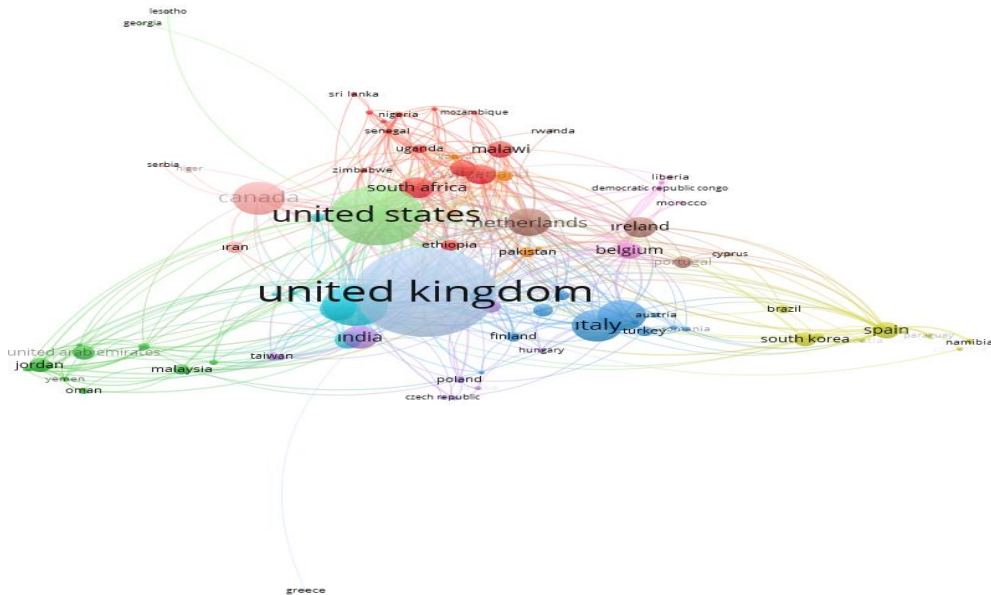
Tablo 2. Yazarların Atıf Analizi

Yazar	Doküman Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
Guerci, M.	2	600	6
Lettieri, E.	2	600	6
Pinzone, M.	2	600	6
Huisingh, D.	3	477	14
Kaushal, V.	1	461	1
Srivastava, S.	1	461	1
Mcauliffe, E.	7	421	33

En çok atıf alan yazarların (600'er atıf ile Guerci, M., Lettieri, E. ve Pinzone, M., 477 atıf ile Huisingh, D. ve 461 atıf ile Kaushal, V.) en bağlantılı yazarlar olmadığı ayrıca görülmektedir (Tablo 2). En bağlantılı yazarlar sırasıyla Martineau, T. (toplam bağlantı gücü 46), Raven, J. (toplam bağlantı gücü 39) ve Mcauliffe, E.'dir (toplam bağlantı gücü 33). Bu noktada, konuya ilişkin en fazla dokümanı olan ilk iki yazarın bağlantı gücü en yüksek yazarlar olduğu belirlenmiştir.

Ülkelerin Atıf Analizi

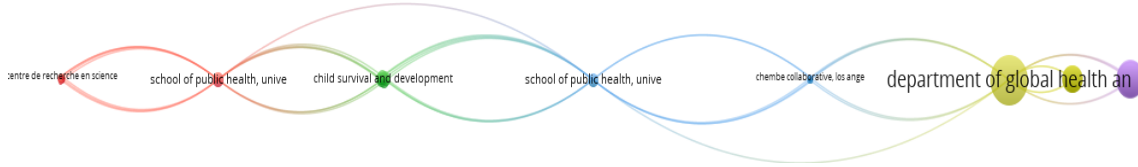
Yayınların menşei ülkelere göre aldıkları atıflara dair ağ haritası oluşturmak üzere bir ülke tarafından en az 1 eser yayınlanması ve 10 atıf alınması kriteri kapsamında aralarında ilişki bulunan 92 gözlem birimi üzerinden analiz yapılmıştır. 12 küme, 496 bağlantı ve 864 toplam bağlantı gücü tespit edilmiştir. En fazla "atıf alan ülkeler" Birleşik Krallık (5633 atıf), Amerika Birleşik Devletleri (ABD, 3160 atıf), Avustralya (1912 atıf), Kanada (1370 atıf) ve İtalya (1339 atıf) olmuştur. Toplam bağlantı gücü açısından bu ülkelerden Birleşik Krallık (223 toplam bağlantı gücü) ve ABD (toplam bağlantı gücü 173) ilk ikide yer almakta; Avustralya toplam 76 bağlantı gücüyle üçüncü sırada; Hollanda ise toplam 62 bağlantı gücüyle dördüncü sırada yer almaktadır. "Eser sayısı olarak- makale" ise sıralama Birleşik Krallık (196 yayın), ABD (138 yayın), Avustralya (94 yayın) ve Çin (24 yayın) şeklindedir.

Şekil 4. Ülkelerin Atıf Bağları

Kurumların Atıf Analizi

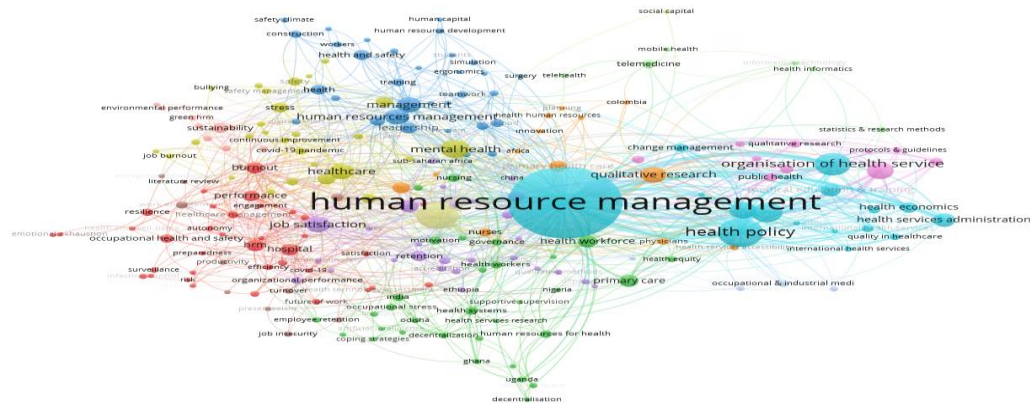
Kurumlar arası atıflara dair ağ haritası oluşturmak üzere bir kurum tarafından en az 1 eser yayınlanması ve 1 atıf alınması kriteri kapsamında aralarında ilişki bulunan 31 gözlem birimi üzerinden analiz yapılmıştır. 5 küme ve 110 bağlantı tespit edilmiştir. Institute of Tropical Medicine (Belçika) 5 eser ile; University of Warwick – Warwick Business School (Birleşik Krallık) University of Basel (İsviçre), Dar es Salaam Ifikara Health Institute (Tanzanya) ve 4'er eserle temsil edilmiştir. Ayrıca, en fazla "atıf" alan yayınların(makale) adres kurumları 461'er atıfla Banarsidas Chandiwalla Institute Of Hotel Management & Catering Technology, Guru Gobind Singh Indraprastha University (Hindistan), Indian institute of management sirmaur poanta sahib, himachal pradesh (Hindistan) ve 406 atıfla German Technical Cooperation (Almanya), 311'er atıfla Durham Business School (Birleşik Krallık), politecnico di milano, dipartimento di ingegneria gestionale (İtalya) ve università degli studi di milano, dipartimento di scienze sociali e politiche (İtalya) olmuştur.

Şekil 5. Kurumların Atıf Bağları

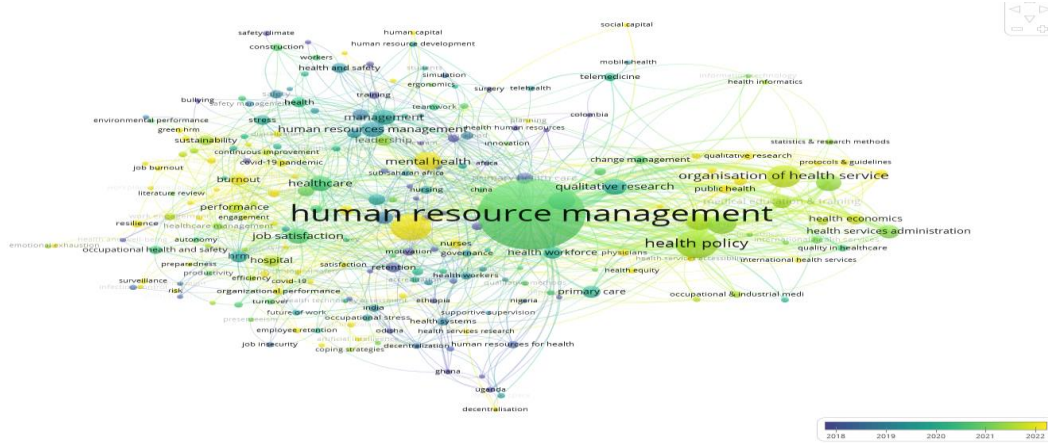
Anahtar Kelime Analizi

Sağlık alanında insan kaynakları yönetimiyle ilgili Scopus'ta yer alan makalelerde en sık kullanılan anahtar kelimeler incelendiğinde, 289 tekrarla "human resource management (insan kaynakları yönetimi)", 63 tekrarla "health policy (sağlık politikası)", 58 tekrar ile "covid 19", 43 tekrarla "organization of health services (sağlık hizmetlerinin organizasyonu)" ifadeleri önde gelmektedir. Toplam bağlantı gücü açısından ise en güçlü ifadeler arasında "human resource management" (bağlantı gücü 696), "health policy" (bağlantı gücü 202) ve "organization of health services" (bağlantı gücü 141) yer almaktadır. En az 3 defa görülen ve aralarında ilişki bulunan 227 gözlem birimi ile yapılan analiz neticesinde toplam 13 küme, 1266 bağlantı ve 2181 toplam bağlantı gücü tespit edilmiştir.

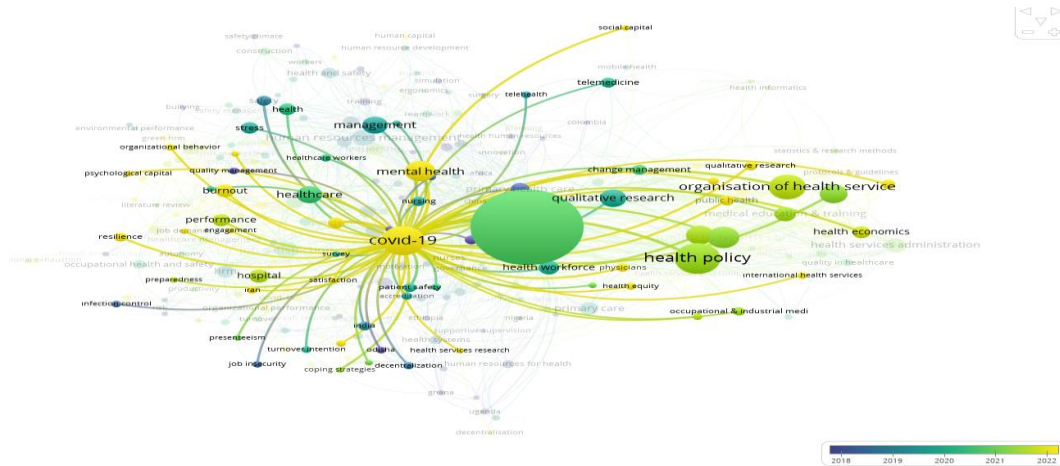

Şekil 6. En Sık Kullanılan Anahtar Kelime Bağları

Sağlık alanında insan kaynakları yönetimiyle ilgili Scopus veritabanında yer alan makalelerde en sık kullanılan anahtar kelimelerin yıllara göre dağılımına ise Şekil 7. ve Şekil 8.'de yer verilmiştir. Buna göre, son yıllarda (2022 yılında) Covid-19 anahtar kelimesinin daha sıkça kullanıldığı görülmektedir.

Şekil 7. Yıllara Göre En Sık Kullanılan Anahtar Kelimeler (1)

Şekil 8. Yıllara Göre En Sık Kullanılan Anahtar Kelimeler (2)

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sağlık kurumlarının en önemli bileşenlerinden insan kaynaklarına ve onun yönetimine ilişkin olarak hazırlanan bu çalışmada konuya ilişkin Scopus veri tabanında yer alan yayınlara bibliyometrik ağ analizi yapılmıştır. Çalışmada ilgili veri tabanında yer alan dokümanların mevcut durumu ortaya konmuş, sağlıkta insan kaynakları yönetimine ilişkin çalışmaların miktarının son yıllarda (özellikle 2018-2019 yılı ve sonrası) artış gösterdiği ve dolayısıyla araştırmacıların bu konuya ilgisinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Konuya ilişkin Scopus'ta yer alan en fazla yayın türünün araştırma makalesi türünde olduğu, konuya ilişkin en fazla makalenin yayımlandığı ve en fazla miktarda atıf alan ülkelerin sırasıyla Birleşik Krallık, ABD ve Avustralya olduğu belirlenmiştir. Konuya ilişkin en fazla makalesi yayımlanmış olan yazarlar ise sırasıyla Martineau, T., Mcauliffe, E. ile Maechal ve Raven, J.

120

olmuştur. En çok atıf alan yazarlar incelendiğinde, sırasıyla Guerci, M., Lettieri, E. ve Pinzone, M. olarak tespit edilmiştir.

Bu çalışmada ayrıca konuya ilişkin olarak ilgili veritabanında yer alan yayınlarda en sık kullanılan anahtar kelimelerin sırasıyla “human resource management (insan kaynakları yönetimi)” ve health policy (sağlık politikası), “covid 19” ve “organization of health services (sağlık hizmetlerinin organizasyonu)” olduğu tespit edilmiştir. Konuya ilişkin son yıllarda sıklıkla kullanılan anahtar kelimelerinse 2022 yılı için “covid 19” olduğu belirlenmiştir. Tüm bu bilgiler, gelecekte konuya ilişkin olarak çalışma yapacak olan kişilere yön gösterilmesi (örneğin araştırmacıların kullandıkları anahtar kelimeler araştırmaları için konuya ilişkin araştırma yapacak kişilere yön gösterebilir) açısından faydalı olacaktır.

Araştırmacıların Katkı Oranı: Araştırmacının çalışmaya katkı oranı %100’dür.

Çatışma Beyanı: Çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Alsharif, A.H., Salleh, N.Z.M. & Baharun, R. (2020). Research Trends of neuromarketing: a bibliometric analysis. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 98(15), 2948-2962.
- Atalay, E. Ve Çavmak, D. (2020). Sağlık Hizmetlerinde İnsan Kaynakları Yönetimi: Temel Kavramlar Ve Bileşenler. Ankara: IKSAD Publishing House. 01.05.2025 tarihinde <https://9lib.net/document/q2n5m5rq-sa%C4%9Flik-hi%CC%87zmetleri%CC%87nde-i%CC%87nsan-kaynaklari-y%C3%B6neti%CC%87mi%CC%87temel-kavramlar-bi%CC%87le%C5%9Fenler.html> adresinden alınmıştır.
- Cogin, J. A., Ng, J. L. & Lee, I. (2016). Controlling healthcare professionals: how human resource management influences job attitudes and operational efficiency. *Human Resources for Health*, 14 (55), 1-8.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N. & Lim, V. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Researches*, 133, 285-296.
- Dünya Sağlık Örgütü: World Health Report 2000. Health Systems: Improving Performance. Geneva 2000 . 01.05.2025 tarihinde http://www.who.int.proxy.lib.uwo.ca:2048/whr/2000/en/whr00_ch4_en.pdf adresinden alınmıştır.
- Elarabi, M. H. & Johari, F. (2014). The Impact Of Human Resources Management On Healthcare Quality. *Asian Journal Of Management Sciences & Education*, 3(1), 13-22.
- Gül, M.& Kaya, E. (2023). İç kontrolün sağlık çalışanları tarafından değerlendirilmesi: Fırat Üniversitesi Hastanesi örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 15 (2), 941-952.
- Kabene, S. M., Orchard, C., Howard, J. M., Soriano, M. A. & Leduc, R. (2006). The importance of human resources management in health care: a global context, *Human Resources for Health*, 4(20), 1-17.
- Konu Kadirhanoğulları, M. ve Özyay Köse, E. (2023). Bibliometric analysis: technology studies in science education. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES)*, 7(2), 167-191.
- Suleiman, N. (2015). Internal audit and the effectiveness and efficiency of operations in hospitals. In *Proceedings of 11th International Business and Social Science Research Conference*. 1-21.